Пĕрлехи информаци тата район администрацийĕн кунĕсенчен

Тĕл пулусем Ильинка тăрăхĕнче иртрĕç

Черетлĕ пĕрлехи информаци кунĕ февралĕн 17-мĕшĕнче Ильинка ял тăрăхĕнче иртрĕ. Ку тăрăхри предприятисен, культурăпа йăла, вĕрентӳ, социаллă, сутуилӳ объекчĕсен ĕçĕ-хĕлĕпе паллашма, вĕсенче вăй хуракансемпе тĕл пулма ЧР Патшалăх ветеринари службин ертӳçи В.К. Тихонов, суд экспертизин Чăваш Республикинчи лабораторийĕн пуçлăхĕ Л.П. Морозов, Мускаври патшалăх усă университечĕн Шупашкарти институчĕн директорĕ А.П. Акимов, РФ социаллă страховани фончĕн республикăри уйрăмĕн управляющийĕн çумĕ Т.Б. Алексеева, РФ Пенси фончĕн республикăри уйрăмĕн управляющийĕ Р.А. Кондратьева килсе çитрĕç. Район администрацийĕн, федераллă структурăсен районти подразделенийĕсен ответлă ĕçченĕсемпе пĕрле вĕсем объектсенче пулчĕç, итогсене Тренккăри Культура çуртĕнче пухăнса ял çыннисемпе пĕрле пĕтĕмлетрĕç, ыйтусем çине хуравларĕç.

Пĕрремĕш ушкăн, ун шутĕнче В.К. Тихонов, Л.П. Морозов, район пуçлăхĕ Ю.А. Иванов, вылăх чирĕсемпе кĕрешекен районти станци пуçлăхĕ Н.С. Яковлев тата ыттисем пулчĕç, малтанах «Хлебороб» чикĕллĕ яваплăхлă обществăн производство объекчĕсене çитрĕ. Кусем ĕнтĕ вĕсем сĕт тата сысна фермисем. Тӳрех палăртмалла, асăннă объектсем тулли хăватпа ĕçлеймеççĕ, фермăсенче сивĕ, вылăхсен йышĕ нумай мар.

Общество управляющийĕ Р.Л. Каргин каласа панă тăрăх, сĕт ферминче сивĕ пирки шăнса ларасран сĕт пăрăхĕсене те, водопроводпа та усă курмаççĕ. Ĕçсене ытларах алă вăйĕпе пурнăçлама тивет. 30 пуç вылăха тăваттăн пăхаççĕ, тасатаççĕ, апат параççĕ. Суса илекен сĕте Муркашри сĕт-çу заводне ăсатаççĕ. Килограмне 11 тенкĕ шучĕпе туяннине япăхах темелле мар.

Сысна ферминче те чапли нимех те çук. Пĕтĕмпе 265 пуç вылăх шутланать кунта. Сăмăртма 80 çура хăварма пăхнă. Ыттисене, иртнĕ çулхи пекех, ял çыннисене сутма шутлаççĕ. Илекенсем çук мар. Сарайĕнче кунта та сивĕ. Çурасем шăнса ан пăсăлччăр тесе, амасен картисенче хăмаран çапса пӳлĕмсем туса панă. Мĕн тесен те, усси кăштах пурах ĕнтĕ.

Фермăсенче пулса курнă май, çак ыйту канăç памасть. Хăй вăхăтĕнче миллионшар тенкĕ укçа-тенкĕ хывса туса лартнă хăватлă, малашлăхлă объектсем паян çурма е чĕрĕк хăватпа та ĕçлеймеççĕ. Мĕн чухлĕ оборудовани пылчăк, тусан айне пулнă, юрăхсăра тухать. Хăçантанпа вĕсем патне çын алли пырса перĕнмен. Пирĕнтен ытларахăшĕ пурнăç юххипе пыма хăнăхнă пулас, мал курăмлисем, шухăшланă ĕçсене вĕçне çитерес тесе çине тăракансем, иккĕленсе тăмасăр шанчăклă утăм тума хатĕррисем сахалрах пек туйăнать.

Акă Родион Леонидович каласа панă тăрăх, сĕт ферминче пушă сарайсем çук мар. Унта хурсем çитĕнтерме шухăшлисем те тупăннă. Анчах та иккĕленӳлĕх чарса тăрать пулас вĕсене. Килеççĕ, пăхаççĕ, калаçаççĕ те ĕçĕ çавăнпа вĕçленет.

Информушкăн Ильинкăри ветеринари участокне ăнсăртран çитсе курмарĕ темелле. А.Г. Яртеева заведующи каласа панă тăрăх, ветучасток çывăхри территорири 583 вылăха пăхса тăрать. Ĕнесене кунта искусственнăй майпа пĕтĕлентернипе пĕрлех вылăх ашне клемелемелли пункт та уçасшăн. Кирлĕ оборудовани пур, çак ĕçе вĕрентсе хатĕрлесси кăна. Ку вара вырăнта пурăнакансемшĕн питех те меллĕ.

Тренккăри Культура çуртĕнче ял çыннисемпе тĕл пулнă май малтанах район пуçлăхĕ Ю.А. Иванов ветерансене Аслă Çĕнтерӳ тунăранпа 65 çул çитнине халалланă юбилей медалĕсене парса чысларĕ, ял тăрăхĕн пуçлăхĕ Ю.В. Перцев отчет туса пачĕ, пухăннисем умĕнче район пуçлăхĕ Ю.А. Иванов, районти ытти ответлă ĕçченсем тухса калаçрĕç, ыйтусем çине хуравларĕç.

Ыйтусем тенĕрен, вĕсем паян ял çыннисен сахал мар иккен. Кусем вĕсем çулсене хĕллехи вăхăтра усса тăрасси те, пăрлак вăхăтра хăйăр сапасси те, шывпа тивĕçтересси те, колонкăсене юсасси те, колонкăсем тавра карта тытасси те, çулсем тăвасси те, пăралукăр радиопа усă курма тытăннă май ятарлă приемниксем туянасси те т. ыт. те.

Асăннă ыйтусене пĕтĕмлетсе кĕскен калас пулсан вара çавна палăртмалла. Пур ыйтăва та паян-ыран татса пама ял тăрăхĕн хĕсĕк бюджечĕ çеç мар, район бюджечĕ те çитес çук. Шыв ыйтăвĕнех илер-ха. Çитес вăхăтра районти ялсенче унченхи шыв пăрăхĕсем вырăнне çĕннисене хума тытăнассине шанма çук. Район пуçлăхĕ Ю.А. Иванов палăртнă тăрăх, ку енĕпе лару-тăру республикăри кăнтăр районсенче пирĕн патринчен темиçе хут йывăртарах. Пачах шыв пăрăхĕсем хуман ялсене урамсем те пайтах. Артезиан шывĕ вара ĕçме юрăхсăр. Çавна май республика Правительстви чи малтанах ку районсенче ĕçмелли шыв ыйтăвне татса пама тĕллев лартать. Хыççăн вара ытти районсем валли те укçатенкĕ уйăрма тытăнĕç. Çавăнпа та хальхи вăхăтра мĕн пуррине сыхласа хăварса, вăхăтра юсаса тăрса, унпа усă курасси пĕлтерĕшлĕ пулса тăрать.

Татах тепĕр пулăм пирки те асăнса хăварнă пулăттăм. Темшĕн-çке эпир пире кам та пулин аякран килсе туса парасса шанма-ыйтма хăнăхнă. Вырăнти ытларах ыйтусене вара хамăр вăйпах, хамăр тăрăшнипех татса пама пулать. Çаппа пулмалла та. Пусарулăх çитсех каймасть. Макăрман ачана кăкăр ĕмĕртмеççĕ теççĕ пулин те, кăкри пушă пулсан, ăна ĕмнипе хырăм тăранаймĕ.

В. ШАПОШНИКОВ.

Сывлăх хуралçисем патĕнче

Ильинка ял тăрăхĕнче иртнĕ район администрацийĕн кунне те тĕрлĕ специалистсем хутшăнчĕç. Пĕрисем – ял халăхне вырăнта йышăнма, теприсем – йĕркесĕр çемьесенче пулса пĕтĕмлетӳсем тума, тĕрлĕ объектсен ĕçĕ-хĕлĕпе паллашма...

Район администрацийĕн кунĕ республикăри пĕрлехи информаци кунĕпе шайлашăнса пынăран, РФ патшалăх учрежденийĕн – социаллă страховани фончĕн Чăваш Республикинчи уйрăмĕне ертсе пыраканăн çумĕ А. Кузьмин, район администрацийĕн пуçлăхĕн çумĕ А. Андреева, Муркашри тĕп больницăн тĕп врачĕн çумĕ Г. Федотова малтанах Мăн Сĕнтĕрти больницăра ĕçлекенсемпе тĕл пулчĕç. Республикăна малалла аталанма пулăшакан стратегиллĕ проектсем çинчен калаçнипе пĕрлех, Чăваш автономине туса хунăранпа 90 çул çитни, Аслă Çĕнтерӳ кунĕ 65 çул тултарни пирки те асра тымаллине каларĕç. Çавна май ĕнтĕ сывлăх хуралçисем енчен те вăрçă ветеранĕсем патне пысăк тимлĕх пулмаллине палăртрĕç тĕл пулура. Кашни ветеран патне çитсе унăн сывлăхне тĕрĕслесси паян тĕп задачăсенчен пĕри пулмалла.

Социаллă страховани фончĕн тĕп тĕллевĕсемпе, унăн ĕçĕнчи çĕнĕлĕхсемпе Андрей Александрович паллаштарчĕ. Çак фонд çулсеренех ачасен çуллахи канăвне йĕркелеме укçа-тенкĕ уйăрнăран ку темăпа та ыйту пулчĕ. Малашне функцие субъектсем туса пыма тивĕç. Çавна май район шайĕнче çуллахи вăхăтра ачасен канăвне йĕркелес ыйтăва район администрацийĕн вĕрентӳ, çамрăксен политики тата физкультурăпа спорт пайĕ татса парасси пирки каларĕç. Пĕтĕмĕшле ачасене воспитани парассинче сывлăх хуралçисен те тӳпи пулмаллине, ыйвăр лару-тăрулă çемьесенчен те пăрăнмалла маррине асăнса хăварчĕç.

Тренккăри врач амбулаторине çитсен кунта юсав ĕçĕсем тума вăхăт çитни тӳрех курăнчĕ. Галина Гурьевна çак ыйтăва татса парассипе кăçал тимлесси пирки каларĕ. Юсав ĕçĕсене иртттерме укçа-тенкĕ те пăхса хунине каларĕ тĕп врачăн çумĕ. Çурт пĕчĕк мар, çавăнпах тен пĕр-пĕр пайне арендăна парасси те ытлашши пулманнине палăртрĕ пĕтĕмĕшле практика врачĕ Н.Е. Иванов амбулаторипе паллаштарнă хыççăн.

Фельдшерпа акушер пункчĕсенче тата амбулаторисенче эмелсем сутмаççĕ халĕ. Çавăнпах кунта сипленме килекенсен ыйтăвĕ те паллă: кашни çын, уйрăмах ваттисем, эмел туяна инçе çула тухса çӳреймеççĕ. Амбулатори кунне вăтамран 25-20 çын таран йышăнать. Килеççĕ çынсем пулăшу патне, шкул çывăхра пулнăран – шкул ачисем те. Каласа хăвармалла, Ильинка тăрăхĕнче грипп та ытти вырăнти пекех аптратман иккен. Медицина ĕçченĕсем профилактика ĕçне кирлĕ пек туса пыни, ачасемпе тата аслисемпе çыхăнăва лайăх йĕркелени палăрчĕ.

Н. НИКОЛАЕВА.

Аслă Çĕнтерĕве – 65 çул

Вăрçă ветеранĕсем çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатĕç. Вĕсенчен хăшĕсем?

(Вĕçĕ. Пуçл. 1-мĕш стр.).

– Анатолий Николаевич, «Ветерансем çинчен» саккунра ветерансене тивĕçекен пурăнмалли лаптăка та палăртса хăварнă. Çавăн чухлех юлать вăл е кунта та улшăнусем пур?

– «Ветерансем çинчен» саккунпа килĕшӳллĕн ветерансене пурăнмалли лаптăкпа тивĕçтермелли норма 22 тăваткал метртан та кая пулнă пулсан, халĕ Аслă Отечественнăй вăрçă ветеранне тивĕçтермелли пурăнмалли пĕтĕмĕшле лаптăк 36 тăваткал метрпа танлашать.

– Анатолий Николаевич, хулара е район центрĕнче пурăнакан ветерансене ку енĕпе çăмăлтарах пулать пек: вĕсене хваттерсемпе тивĕçтереççĕ. Пирĕн районта ветерансем ытларах ялсенче пурăнаççĕ. Мĕнлерех пулĕ вĕсене ку енĕпе паракан пулăшу?

– Саккунпа килĕшӳллĕн ветеран хăй ăçта пурăнассине (хăш хулара е ялта) тата пурăнмалли вырăн формине хăех суйласа илме пултарать: хваттерте пурăнас тет-и е уйрăм çуртра, е тата общежитинчи пӳлĕмре – ку хăйĕн ирĕкĕ. Çавăн пекех хăй валли çурт лартас тет пулсан, кун пек те юрать. Пирĕн Чăваш Республикинче ветерансене çуртйĕрпе тивĕçтерессипе вĕсене пĕр хутчен паракан социаллă тӳлев панипе пулса пырать. Урăхла каласан, çав сумăпа ветеран кирек хăш ялта е хулара çурт туянма-лартма е хваттер туянма пултарать.

– Çав сумма миçе тенкĕпе танлашать?

– Ку вăл ветеран пурăнакан регионта 1 тăваткал метр лаптăк мĕн чухлĕ тăнинчен килет. Ăна РФ Регионсен аталанăвĕн министерстви палăртать. Паянхи куна Чăваш Республикинче 1 тăваткал метр лаптăк 25,3 пин тенкĕпе танлашать. Çак суммăна ветерана тивĕçекен пурăнмалли лаптăк çине – 36 тăваткал метр çине хутлатăр та çак социаллă тӳлев миçе тенкĕпе танлашнине тупатпăр. Вăл 910,8 пин тенкĕпе танлашать.

– Ветерансене çурт-йĕрпе тивĕçтермелли вăхăт паллă-и?

– Хальлĕхе кун пек вăхăта палăртман. Çакă РФ Президенчĕн Указĕпе çурт-йĕр илес текен ветерансемпе вĕсемпе танлаштарнă категорие кĕрекенсен шайĕ ӳссе пынипе çыхăннă пулĕ. Хальхи вăхăтра Президент Указĕпе çуртйĕрлĕ пулмалли çынсен иккĕмĕш черет списокне хатĕрлес ĕç пырать.

– Иккĕмĕш черет тени мĕне пĕлтерет?

– Çав иккĕмĕш черете 2005 çулхи мартăн 1-мĕшĕ хыççăн çурт-йĕр илме заявленисем панисене кĕртеççĕ. Хальхи вăхăтра министерство, прокуратура ĕçченĕсем вырăнти хăй тытăмлăх органĕсене çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатма пулăшу кирлисен йышне кĕртме ыйтса заявлени çырнă ветерансен учета илнĕ документсене тĕрĕслес ĕç пырать.

– Енчен те кам та пулин чсрах хваттерлĕ пулас тесе хăйсен урăх çĕрте пурăнакан ачисене пропискӑна тăратнă пулсан е юриех хăй пурăнакан çурта юрăхсăра каларчĕ пулсан. Капла ыйтма та килĕшӳллех мар-ха та...

– Кун пек чухне ăна çак ĕçсене туса иртнерĕ кунтан пуçласа 5 çултан çеç çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатма учета илеççĕ.

– 2005 çулччен черете тăнисем Аслă Çĕнтерӳ кунĕччен илееççĕ-и çак пулăшăва?

– Унччен илмелле. Пирĕн районта пурăнакан ветерансенчен çав вăхăтчен черете тăнă 3 ветеран иртнĕ çул ку пулăшăва илнĕ.

– Пирĕн районтан миçе вăрçă ветеранĕ çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатĕ?

– Районĕпе паянхи куна 112 ветеранпа вĕсемпе танлаштарнисем пурăнаççĕ пулсан, паянхи куна вĕсенчен 24-шĕ çурт-йĕр лайăхлатма черете тăнă.

Л. ПАВЛОВА калаçнă.

Пенси ыйтăвĕсемпе

Мартăн 1-мĕшĕччен йышăнĕç

Февраль уйăхĕн пуçламăшĕ тĕлне Муркаш районĕнчи организацисенчен 80 процентĕ пенси шутласа панă чухне усă куракан отчет даннăйĕсене 2009 çулшăн тăратнă. Республикипе ку кăтарту 54 процентпа танлашать.

Ĕçлекенсенчен харпăр хăйĕн страховани стажĕ тата 2009 çулта тӳленĕ страховани взносĕсем пирки сведенисене январь уйăхĕн пĕрремĕш ĕç кунĕнчен тытăнсах йышăнма пуçланă. Çак тапхăрта 350 предприниматель тата 245 организаци отчетсене çитерсе пачĕ, пĕтĕмпе ĕçлекен 8465 çын пирки информацисем тăратрĕ. Республикипе 20 пин предприниматель тата 9 пине яхăн организаци ĕçлекен 374 пин çын пирки информаци панă.

Çавна та каласа хăвармалла. Организацисен 85 процентĕ отчетсене Пенси фондне электронлă формăпа электронлă цифра мелĕпе алă пуснипе çыхăнăвăн хӳтĕленĕ электронлă каналĕсемпе (Интернет урлă) ярса пачĕ. Кун пек технологипе усă курни организацисен тата Пенси фончĕн отчетсене йышăннă тата тишкернĕ чухнехи ĕçне самай ансатлатать. Сведенисене Интернет урлă пĕлтерме кирлĕ пур информаци Пенси фончĕн республикăри уйрăмĕн сайчĕ çинче пур: http://www.pfrf/canal/. Чăваш Республики вара отчетсене Интернет урлă тăратассипе çĕршывра чи ăнăçлă ĕçлекенсенчен пĕри пулса тăрать.

Харпăр хăйсен сведенийĕсене пĕтĕм февраль уйăхĕпех йышăнаççĕ: организацисене – графикпа, уйрăм предпринимательсене – ĕç кунĕсенче кирек хăш кун та. Отчетсене йышăнмалли юлашки кун – мартăн 1-мĕшĕ. Мартăн 1-мĕшĕ хыççăн саккунпа килĕшӳллĕн сведенисене вăхăтра тăратманшăн 2009 çулхи страховани взносĕсен 10 процентĕ чухлĕ штраф тӳлеме тивĕ.

О. АЛЕКСЕЕВА.

Приватизаци ыйтăвĕсемпе

Çурт-йĕре харпăрлăха илес тесен

Раççей Федерацийĕн «Раççей Федерацийĕнче пурăнмалли çурт-йĕр фондне приватизацилесси çинчен» Саккунăн 1-мĕш статйипе килĕшӳллĕн хваттерсемпе уйрăм çуртсене приватизацилесси вăл патшалăхăн шутланакан тата муниципаллă харпăрлăхри пурăнмалли çурт-йĕре ирĕклĕ тата тӳлевсĕр майпа харпăр хăйĕн харпăрлăхне пани пулса тăрать. Енчен те Раççей Федерацийĕн гражданинĕ пурăнакан хваттере броньăланă пулсан, приватизацие те броньăланă вырăнта иртереççĕ.

Саккунпа килĕшӳллĕн çынсем пурăнакан хваттерсене приватизациленĕ чухне (вăл шутра броньăланисене те) тухса тăракан ыйтусене татса парассине тата гражданин интересĕсене хӳтĕлессине судсем татса пама тивĕç. Судсене кун пек ĕçсене иск производствине кура пăхса тухаççĕ.

Асăннă тĕслĕхсенче харпăрлăха приватизацилекен пурлăхăн хакне шута илмеççĕ. Çавна май кун пек заявленисене панă чухне патшалăх пошлинине РФ Налук кодексĕпе килĕшӳллĕн илме тивĕç. Граждансем тĕлĕшпе вăл 2010 çулхи январĕн 29-мĕшĕ тĕлне 200 тенкĕпе танлашать.

Приватизациленĕ пурăнмалли çурт-йĕре еткерлĕх тĕлĕшпе харпăрлăха куçаракансем те çук мар. Тепĕр чухне тата пурăннă чухне çурт хуçи ăна йĕркеллĕ майпа приватизацилеменни те пулать. Ун чухне вара вĕсен çурта харпăрлăха куçарассипе тавлашу сиксе тухсан иск тăратнă чухне çуртăн хакне кура патшалăх пошлини тӳлемелле пулать.

Раççей Федерацийĕн «Раççей Федерацийĕн пурăнмалли çурт-йĕр фондне приватизацилесси çинчен» Саккунĕн 2-мĕш статйипе килĕшӳллĕн патшалăхăн шутланакан тата муниципаллă пурăнмалли çурт-йĕр фондĕнче социаллă найм шучĕпе çуртпа çурта йышăннă граждансен кăна тӳлевсĕр приватизаци мелĕпе усă курма ирĕк пур.

Саккунпа пăхнă пек, социаллă найм шучĕпе патшалăхăн шутланакан тата муниципаллă пурăнмалли çурт-йĕр фончĕн çурчĕсенче усă куракан граждансем çул çитнĕ çемье членĕсем тата вĕсемпе пурăнакан 14 çултан тăнса 18 çулчченхи çул çитменнисем килĕшнипе çак çуртсене пĕрлехи (пайсем çине пайласа е пĕтĕмĕшле) харпăрлăха илме пултараççĕ. Енчен те çемье членĕ тепĕр не çурта приватизацилеме ирĕк парать пулсан, унăн кайран урăх çурта е хваттере приватизацилесе харпăрлăха куçармалли право сыхланса юлать.

РФ Пурăнмалли çурт-йĕр кодексĕн 69-мĕш статйипе килĕшӳллĕн хваттер хуçипе унпа пĕрле пурăнакан тата çемье членĕсем шутланакан е çемье членĕсем пулнă çул çитменнисен прависем тан шутланаççĕ. Тӳлевсĕр приватизаци иртттернĕ май вĕсем те пĕрлехи харпăрлăх участникĕсем пулса тăраççĕ.

РФ Граждинла кодекспа килĕшӳллĕн опекун опека органĕ ирĕк памасăр хăш-пĕр килĕшӳсене тума пултарайманнине шута илсе, приватизацие хутшăнассипе хутшăнас маррине попечительство органĕсем ирĕк панипе кăна татса пама пултараççĕ.

Приватизациленĕ çурт-йĕр хуçисем унпа хăйсем пĕлнĕ пек усă курма пултараççĕ. Анчах та вĕсен ытти çынсен прависемпе саккун хӳтĕлекен интересĕсене пăсмалла мар.

Енчен те приватизациленĕ пĕрлехи харпăрлăх хуçисенчен пĕри хăйĕн пайне пачах урăх çынна сутасшăн пулсан, ыттисем унăн пайне пирин кирлĕ. Çавăн пекех ку йĕрке приватизациленĕ хваттере урăххипе улăштарас пулсан та сыхланса юлать. Çав вăхăтрах приватизациленĕ çурт-йĕр пĕрлехи харпăрлăх участникĕсенчен пĕрин шутланать пулсан тата истеца çуртăн пурăнмалли уйрăм пĕр пайне кăна мар, хушма пӳлĕмсем те (кухня, коридор, санузел т. ыт. те) уйăрса пама техникăлла майсем, кĕрсе тухмалли уйрăм алăк та пур пулсан, унăн ыйтăвне тивĕçтерме пултараççĕ. Кун пек май çук пулсан вара судăн истец ыйтнипе хваттерпе усă курмалли йĕркене палăртма право пур.

Саккунпа килĕшӳллĕн пурăнмалли çурт-йĕре приватизацилемелли вăхăта 2013 çулхи мартăн 1-мĕшĕччен тăснă.

Т. САЛДЫРКИНА, Муркаш районĕнчи 1-мĕш номерлĕ суд участокĕн миравай судйи.